

Tallennus- ja kokoelmayhteistyö TAKO

Toimintasuunnitelma 2015–2017

1. Tausta ja yleiset tavoitteet

Ammatillisten museoiden tallennus- ja kokoelmayhteistyöverkosto TAKO on museokentän yhteistä toimintaa, jota Museovirasto, Suomen kansallismuseo, opetus- ja kulttuuriministeriö sekä Suomen museoliitto tukevat. TAKO on ollut osa Museoviraston ja Suomen kansallismuseon toimintaa vuoden 2013 alusta lähtien. TAKO:lle on varattu oma vuotuinen budjettinsa Suomen kansallismuseon toimintavaroista.

TAKO-toiminnan ytimessä ovat museoiden muodostamat seitsemän poolia. Poolit toteuttavat valtakunnallisia nykydokumentointihankkeita ja jatkokehittävät museoiden tallennustyönjakomallia. TAKO-verkosto kokoontuu kaksi kertaa vuodessa valtakunnallisten seminaarien merkeissä. Seminaarit järjestetään tammikuussa ja lokakuussa. Tammikuun seminaari käsittelee valtakunnallista tallennustyönjakoa lokakuun seminaarin keskittyessä nykydokumentoinnin teemoihin.

TAKO:lla on oma internet-sivustonsa, josta kaikki keskeinen toimintaan liittyvä aineisto on löydettävissä. Valtakunnallinen tallennustyönjako sisältöineen löytyy niin ikään sivustolta. Sivustoa ylläpitää Museovirasto, mutta sisältöjen päivittäminen on TAKO:n puheenjohtajan ja sihteerien vastuulla. Sivusto löytyy osoitteesta <http://tako.nba.fi>.

TAKO:n verkkosivuille on tarkoitus kerätä myös muuta kokoelmanhallinnan kehittämiseen liittyvää aineistoa. TAKO pyrkii toimimaan alustana ja foorumina myös muille kokoelmanhallinnan hankkeille, jotka voivat toimittaa lopputuotoksiaan julkaistavaksi TAKO:n verkkosivuilla.

TAKO:n yleiset tavoitteet:

- Toteuttaa museoiden yhteistyönä tehtäviä valtakunnallisia nykydokumentointihankkeita
- Kehittää ja ylläpitää valtakunnallista tallennustyönjakomallia
- Lisätä museoiden välistä yhteistyötä dokumentointia, tallennusta ja kokoelmanhallintaa koskien
- Luoda puitteita kokoelmatyön asiantuntijuuden jakamiseen
- Toimia foorumina erilaisille kokoelmanhallinnan uusille avauksille ja yhteistyöhankkeille

2. Keskeiset tavoitteet vuosina 2015–2017

Ajanjakson 2015–2017 keskeisin tavoite on valtakunnallisen tallennustyönjaon ja museoiden yhteistyön jatkokehittäminen ja sen laajentaminen taidemuseoiden piiriin.

1. Valtakunnallisen tallennustyönjaon jatkokehittäminen
  - Tallennustyönjaon sisältöjen hiominen
  - Museoiden välisten roolitusten jatkokehittäminen ja tarkentaminen
  - Tallennustehtävien tarkenteiden määrittäminen
2. Tallennustyönjaon raportoinnin käynnistäminen
  - Ensimmäinen raportointikierron keväällä 2015

3. TAKO-wikin käyttöönottoaminen
  - Keväällä 2015 otetaan käyttöön yhteisöllinen TAKO-wiki-alusta, johon museoiden on mahdollista tuottaa tietoa kokoelmistaan ja osakokoelmistaan, jotka eivät ole valtakunnallisen tallennustyönjaon piirissä.
4. Taidemuseokentän kanssa tehtävä tallennustyönjakoyhteistyö
  - Vuoden 2015 tavoitteena on aloittaa yhteistyö taidemuseoiden kanssa ja kartoittaa kulttuurihistoriallisten museoiden ja taidemuseoiden yhteisiä rajapintoja ja miettiä, miten näiden museoiden yhteistyötä voidaan lisätä.
5. Poolityöskentelyn ylläpitäminen
  - Vuoden 2015 aikana käynnistetään pooli 7:n toiminta uudelleen.
6. Vanhojen nykydokumentointihankkeiden loppuunsaattaminen ja uusien käynnistäminen.
7. Yhteisten käyttö lupa-asiakirjojen luominen. Asiakirjoja työstetään Museoviraston Kuvakokoelmat-yksikössä.

3. Valtakunnallinen tallennustyönjako

Tallennustyönjaon tavoitteena on saada mukaan kaikki museoammatillisesti hoidetut kulttuurihistorialliset museot. Vuoden 2015 alussa mukana on 93 sopimuksen allekirjoittanutta museota. Työnjako ja poolityöskentely edistävät museoiden keskinäistä yhteistyötä ja kokoelmien haltuunottoa. Tallennustyönjaon tuottaman tiedon pohjalta muodostuu vähitellen korkeatasoista ymmärrystä siitä, mitä suomalaisten museoiden kokoelmissa on.

Työnjako on määritelty selvityksessä (<http://tako.nba.fi/tallennustyonjako>), jonka Suomen museoliiton selvitysmies laati vuonna 2012. Museot, jotka osallistuvat työnjakoon, osallistuvat myös sen kehittämiseen, kuten rajapintojen määrittelyyn ja mustien aukkojen täyttämiseen.

Tallennustyönjakoon liittyvät museot allekirjoittavat Museoviraston kanssa yhteistyösopimuksen. Sopimuksen tarkoituksena on turvata toiminnan jatkuvuus, seuranta ja päivittyminen. Sopimus ei sisällä sanktioita.

Työnjakoon osallistuvat museot sitoutuvat priorisoimaan luetteloinnissa ja digitoinnissa valtakunnallisen työnjaon puitteissa karttunutta materiaalia.

Tallennustyönjakoa varten on luotu seitsemän temaattista aihealuetta, jotka ovat lähes identtisiä nykydokumentointihankkeiden poolien kanssa.

Yhteistyöhön sitoutuneet museot sisällyttävät toimintakertomukseensa vuosittain osion, jossa tarkastellaan tallennustyönjaon vaikutuksia museon kartunnassa. Mikäli museot haluavat päivittää omia tallennustehtäviään, tulee niiden toimittaa päivitystarpeensa TAKO-verkoston puheenjohtajalle vuosittain kesäkuun loppuun mennessä.

Tallennustyönjaon muutokset ja päivitykset esitellään vuosittain TAKO:n tammiseminaarissa. Museot raportoivat edellisen vuoden aikana tekemänsä

tallennustyönjaon mukaisen toiminnan joka kevät sähköisellä webropol-lomakkeella. Raportointien tulokset koostetaan excel-muotoon ja liitetään TAKO:n verkkosivuille.

4. Poolit ja nykydokumentointi

TAKO:n toiminnan ytimessä on seitsemän temaattista poolia, jotka suunnittelevat ja toteuttavat nykydokumentointihankkeita sekä tukevat jäseniä tallennustyönjaossa tarjoamalla ammatillisen keskusteluympäristön. Museot voivat liittyä yhteen tai useampaan pooliin oman tarpeensa ja kiinnostuksensa mukaan

Poolit saavat vapaasti päättää kulloisenkin nykydokumentointihankkeen aiheen, sisällön ja toteutustavan. Kaikkien poolimuseoiden ei ole pakko lähteä toteuttamaan jokaista dokumentointihanketta ja vastaavasti pooliin kuulumattomat museot ovat tervetulleita mukaan nykydokumentointihankkeisiin. Poolit hankkivat projektirahoituksensa itsenäisesti.

Poolit työskentelevät myös itse päättämillään tavoilla keskinäisissä tallennustyönjakokysymyksissään ja tarjoavat mahdollisuuden muodostaa ns. rajapintatyöryhmiä täsmentämään laajoja tallennustehtäviä.

Poolit kokoontuvat 2–4 kertaa vuodessa.

5. Ohjausryhmä

Ohjausryhmä määrittelee TAKO:n tavoitteet sekä ylläpitää ja koordinoi poolien toimintaa. Se vastaa tallennustyönjakosopimusten ylläpitämisestä ja päivittämisestä.

Ohjausryhmällä on puheenjohtaja, joka valitaan joka toinen vuosi tammikuun TAKO-seminaarissa. Ohjausryhmän jäsenenä toimivat TAKO-poolien puheenjohtajat. Ohjausryhmän kokoonpano todetaan vuosittain tammikuun seminaarissa.

Ohjausryhmän kokoonpano vuonna 2015:

Pooli 1	Reetta Karhunkorva, Suomen Metsämuseo Lusto
Pooli 2	Elina Kallio, Helsingin kaupunginmuseo
Pooli 3	Johanna Jakomaa, Satakunnan Museo
Pooli 4	Hanna-Kaisa Melaranta, Varkauden museot
Pooli 5	Hanna Kyläniemi, Lapin maakuntamuseo
Pooli 6	Johanna Lehto-Vahtera, Aboa Vetus & Ars Nova, vpj. Teemu Ahola, Museokeskus Vapriikki, pj

Pooli 7:n puheenjohtajan paikka on avoin ja se tullaan täyttämään tammikuun seminaarin jälkeen.

Ohjausryhmän pysyvänä asiantuntijajäsenenä toimii Museoviraston kehittämispäällikkö ja tarvittaessa edustaja Museoviraston Kehittämispalvelut -yksiköstä.

Sihteereinä toimivat Risto Hakomäki ja Antti Metsänkylä Suomen kansallismuseosta.

Ohjausryhmä voi tarvittaessa kutsua kokouksiinsa asiantuntijoita.

Ohjausryhmä raportoi valtakunnalliselle kokoukselle (TAKO-seminaarin yhteydessä), Museovirastolle/Kansallismuseolle, Suomen museoliitolle ja Opetus- ja kulttuuriministeriölle. Ohjausryhmä kokoontuu 2–4 kertaa vuodessa.

6. Opetus- ja kulttuuriministeriö, Suomen museoliitto ja Museovirasto / Suomen kansallismuseo

Opetus- ja kulttuuriministeriö on toiminut TAKO:n hankevaiheen rahoittajana. TAKO-verkosto raportoi ja esittelee edelleen toimintaansa ministeriölle.

Suomen museoliitto on TAKO:n tärkeä yhteistyökumppani koulutussuunnittelussa ja –tilaisuuksissa. Koulutustoiminnan lisäksi Suomen museoliitto on keskeinen kumppani museoalan kehittämiseen liittyvissä kysymyksissä.

TAKO-verkoston rahoitus ohjautuu Suomen kansallismuseon budjetin kautta. Muissa asioissa Museoviraston ja Suomen kansallismuseon työnjako TAKO-toiminnassa on seuraava:

Museoviraston kehittämispalvelut (MV) ja Kansallismuseo (KM)

- a. vastaa sähköisen työkalun kehittämisestä, päivittämisestä ja ylläpitämisestä yhdessä Museoviraston tiedonhallintayksikön kanssa (MV/KM)
- b. vastaa museokentän tiedottamisesta ja pitää yhteyttä museokentän eri toimijoihin (KM)
- c. koostaa joka toinen vuosi raportin tallennustyönjaon toteutumisesta alkaen vuodesta 2015 (KM & MV)
- d. huolehtii seminaarien ja koulutustilaisuuksien käytännön järjestelyistä (KM)
- e. asiataarkastaa matkalaskut (KM)
- f. päivittää TAKO-portaalia, joka sijaitsee Museoviraston sivuilla (MV/KM)
- g. toimii ohjausryhmän sihteerinä (KM)

Museovirasto korvaa poolien ja TAKO-seminaarien matkakustannuksia osallistuville museoille periaatteella yksi osallistuja/pooli/tapahtuma valtion matkustussäännön mukaan. Vuoden 2015 alusta korvaus koskee edellä esitetyn mukaan seminaareja ja maksimissaan kahta poolikokousta per vuosi. Korvaus kattaa matkat. Päivärahoja ja majoituskuluja ei makseta.

TAKO tai sen yksittäiset poolit voivat hakea hankkeisiinsa ulkopuolista rahoitusta, esimerkiksi Museoviraston myöntämistä museoiden innovatiivisten hankkeiden avustuksista.

Ohjausryhmä ja sen sihteerit osallistuvat hankkeeseen osana virkatyötään. Kansallismuseon auditorio on maksutta TAKO-seminaarien käytössä. Kansallismuseosta on mahdollista saada ajoittain käyttöön myös korkeakouluharjoittelijan työpanosta.

7. Kokoukset ja tapahtumat vuonna 2015

Poolit työstävät tallennustyönjakoa ja toteuttavat uusia hankkeita tai viimeistelevät vuonna 2014 käynnissä olleita hankkeita. 2–4 kokousta per pooli.

Valtakunnallinen seminaari 20.–21.1.2015, Kansallismuseon auditorio

Valtakunnallinen seminaari lokakuussa

Ohjausryhmä kokoontuu 3–4 kertaa

- helmikuu
  - Vuoden 2015 suunnittelu
  - Aineeton kulttuuriperintö -hankkeen esittely
- toukokuu/kesäkuu
  - Ensimmäisen tallennustyönjakoraportoinnin toteutumisen arviointi
  - Lokakuun seminaarin aihe, sisällöt ja päivämäärät
  - Tammikuun 2016 seminaarin päivämäärät
- elokuu
  - Lokakuun seminaarin suunnittelu
- marraskuu
  - Toimintasuunnitelma vuosille 2016–2018
  - Tammisseminaarin sisältö

Museoviraston Kehittämisyksikkö arvioi TAKO-toiminnan vuonna 2015.

8. TAKO-toiminnan yhteistyötahot ja sidosryhmät

Kotimaiset ammatillisesti hoidetut kulttuurihistorialliset museot
Poolityöskentelyyn liittyneet taidemuseot

Museovirasto ja Suomen kansallismuseo
Suomen museoliitto
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Yliopistojen ja korkeakoulujen ao. laitokset ja oppiaineet
Museo2015 ja Kansallinen Digitaalinen Kirjasto -hankkeet

Kansainvälisiä yhteistyötahoja ovat Nätverket för samtidsdokumentation (entinen Samdok, Ruotsi), Samtidsnett (Norja), Det Faglige Råd for Nyere Tids Kulturhistorie (Tanska), Collectingnet (ICOM) sekä Viron kulttuuriministeriö.

9. Tiedonvälitys ja toiminnan seuraaminen

Tallennustyönjako on tutustuttavissa TAKO:n verkkosivuilla (<http://tako.nba.fi>)

Hankesuunnitelma tallennetaan projektin eDuuni-työalustalle, jota hallinnoidaan Museovirastosta. Sinne tallennetaan myös TAKO-yhteistyön yhteydessä syntyvät esitykset, raportit ja ohjausryhmän kokousmuistiot sekä museoiden kokoelmapolitiikka-

asiakirjat ja muu mahdollinen kokoelmien hoitoon liittyvä materiaali *best practice* -periaatteella.

Museoille lähetetään Museopostin kautta sähköisiä uutiskirjeitä, joissa kerrotaan toiminnan etenemisestä ja pyydetään palautetta.

Vuosittain järjestetään kaksi valtakunnallista seminaaria ja mahdollisuuksien mukaan muita tapaamisia.

Ohjausryhmä kutsutaan puheenjohtajan toimeksiannosta koolle sähköpostilla. Sihteerit pitävät kokouksista muistiota, joka jaetaan ohjausryhmän jäsenille sähköpostilla. Tarvittaessa ohjausryhmä voi tehdä päätöksiä sähköpostitse.